

Találkozások a sámán fiával

Gennadij Ajgi magyar nyelvű kötete *A sámán fia* címmel jelent meg 1973-ban. A költő csuvas származású, de 1960 óta oroszul írja verseit. Rab Zsuzsa válogatása mégis csak a csuvas nyelvű kötetekre hivatkozhatott, mert Ajgit második anyanyelvén nem közölték akkoriban, s talán még ma sincs orosz kötete. A csuvasok, akiknek ő lett a legnagyobb költője, az óbolgárok és az egyik hun törzs leszármazottai, szegről-végről rokonaink tehát, már csak ezért is érdekesek számunkra. Történelmük folyamán sohasem rendelkeztek önálló államisággal, a tatár, majd az orosz birodalom fennhatósága alá kerültek, de meg- és túléltek a szovjet korszakot. Gennadij Ajgi anyai nagyapja még sámán (magyar szóval: táltos) volt, s a költő büszke is rá – anyjától még ő is sok varázsigét és ráolvasást hallhatott, melyek beépültek izgalmas, az ősiséget avantgárddal ötvöző költészetébe.

Gennadij Ajgi 1988 őszén Szegeden járt. A világszerte ismert költőnek, akit Baudelaire-fordításaiért a franciák előkelő irodalmi díjjal tüntettek ki, s aki a magyar költészet legjavát is átültette csuvasra, ez volt az első külföldi útja, s még ezt is csak a gorbacsovi olvadásnak köszönhette. Barátja, Tabajdi Csaba, aki Szűrös Mátyás nagykövetsége idején kultúrattasé volt Moszkvában, hívta meg Magyarországra, s küldte Szegedre. A pártközpont sofőrje a Victor Hugo utca sarkán tette ki őt és orosz feleségét, s anélkül, hogy meggyőződött volna róla, valóban itt van-e a *Kincskereső* szerkesztősége, elhajtott. Ajgiék az Idegenforgalmi Hivatalba tévedtek, ahol – még csak néhány hete székeltünk mellettük, talán táblánk se volt – nem is hallottak a *Kincskeresőről*. De azért leültették a kopott orosz turistákat (mi másnak nézhették volna őket?), és némi tanakodás után felhívták az egyetem orosz tanszékét, hátha ott tudnak róluk vagy rólunk. Onnan szóltak nekem. Nem győztem mentegetőzni – főleg a sofőr bunkósága miatt –, de Ajgi legyintett: sokkal nagyobb megaláztatásokhoz szokott hozzá otthon, és azok a hölgyek igazán kedvesek voltak, pedig ő tudja, hogy itt nem nagyon szeretik az oroszokat... A Móra-kollégiumban tartott költői est jól sikerült; a kicsi, sovány, kiálló pofacsontú öregember mindenkit elbűvölt műveltségével, a magyar irodalomban való jártasságával, és azokkal a különös, nehezen követhető avantgardista versekkel is, melyeket a 73-as kötetből és az én friss fordításaimból válogattak össze a versmondók.

Egy éven belül újra találkoztunk: Moszkvában, a

Nagy Imre-temetés előtti napokban. Ajgi akkor jött meg Svájcból, egy nemzetközi költőtalálkozóról, és Franciaországba készült – ennyit változtak az idők alig egy esztendő alatt. De a lakás, ahová meghívott, az orosz értelmiség nyomorát példázta. A mieinknél is nyomorúságosabb lakótelep, három inkább fél, mint egész szoba (a mi mértékünk szerint); az egyikben Ajgi mostohafia, a másikban a menyé lakott férjestül-gyerekestül, s a harmadikban húzódott meg ő a feleségével, rozoga bútorok, foszladozó kárpitú székek között, s a lehangelő látványt csak a könyvek mindent elöntő áradata enyhítette. Én nem lepődtem meg ezen, hasonló, könyvekkel zsúfolt nyomortanyákon nemegyszer jártam már otthoni barátaimnál, s tapasztalatból tudom, hogy az orosz értelmiség színe-java ma is úgy él, mint egykor Dosztojevszkij világmegváltó terveket szövögető diákjai. (Ezért is utáltam meg a volgás, dácsás, Sztálin-barokk felhőkarcolókban lakó költősztárokat, akik az ellenzéki szerepében tetszelegtek nyugati útjaikon.)

(Szeged, 1992. április. 17. p.)

**A kötetben az újságcikkhez válogatott versek nem szerepelnek. Azokat Baka István a Délmagyarországban megjelent, illetve a rádióban felolvasott írásaihoz válogatta, s itt pótlólag közreadjuk őket:*

[← Előző oldal](#) [Következő oldal →](#)